

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination

April/May-2022 (NEW COURSE)

SAN P21 Sanskrit Language and Literature-2 (Core -21 (New))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોક નું ભાષાંતર કરો.

(૦૮)

Translate any two of the following.

૧. તસ્ય સ્થિત્વા કથમપિ પુરઃ કૌતુકાધાન હતો તન્તર્બાષ્પજ્વિરમનુચરો રાજરાજસ્ય દ્વધ્યૈ।
મેધાલોકે ભવતિ સુખિનીડપ્યન્યથીવૃતિ ચેતઃ કણ્ણશ્લેષપ્રપિનિ જને કિં પુનર્દૂરસંસ્થે॥
૨. અદ્રેઃ શૃંગ્ગ હરિત પવન કિંસ્વિદિત્યુન્મુખીભીઃ દ્વષ્ટાત્સાહશ્ચકિતચકિત મુગ્ધસિદ્ધભાડનાભિઃ।
સ્થાનાત્સ્માંત્સરંસનિચુલાદ્યતોદ્વડમુખઃ ક્ષં દ્વિડનાગાનાં યથિ પરિહરન્સ્થૂલહસ્તાવલેપાન્ ॥
૩. ગત્વા ચ ઉધ્વં દશમુખમુજોચ્છવાસિત પુસ્થસંધેઃ કલાસસ્ય ત્રિદશનિતા દર્પણસ્યાતિથિઃ સ્યાઃ।
રદડાચ્છાયૈ કુમુદવિશદૈયી સિતત્પસ્થિતઃ રાશીભૂતઃ પ્રતિદિનમિવ ત્ર્યમ્બકસ્યાદૃહાસઃ ॥
૪. પાણ્ડુચ્છાપીપવનવૃતપઃ કેતકૈઃ સૂચિભિન્નૈ નીહારભૈર્ગૃહબલિભુશ્રામા કુલગ્રામકૈત્યાઃ।
ત્વયાસન્ન પરિપતકલ શ્યામજમ્બુવતાન્તાઃ સંપત્સન્તે કતિપયદિનસ્થાપિહંસા દર્શાપાઃ ॥

પ્રશ્ન-૧(બ) પૂર્વાપર સંદર્ભ માપી સમજાવો. (કોઈપણ બે)

(૦૬)

Explain with reference to the context (any two)

૧. કામાર્તા હિ પ્રકૃતિકૃપયાશ્ચેતનાચેતેનેષુ।
૨. ન્કે વા ન સ્યુઃ પરિભવ પદં નિષ્પલારમ્ભયત્લાઃ।
૩. વપ્રકીડાપરિપતગજપ્રેક્ષપીયં દ્વદર્શ।
૪. શ્યામઃપાદો બલિનિયમનાભ્યુદ્યતસ્યૈ વિષ્ણોઃ ॥

પ્રશ્ન-૨ કાલિદાસના જીવન સમય અને કવન વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપો.

(૧૪)

Write critical note in detail on life time and work of kalidas.

અથવા/OR

પ્રશ્ન-૨ કાલિદાસની શૈલી વર્ણવો.

Explain the style of kalidas.

પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પર સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો.

(૧૪)

Write essay in Sanskrit ant one of the following.

૧. યત્રનાર્યસ્તુ પુજયન્તે।
૨. સંધે શક્તિઃ કલૌયુગે।

પ્રશ્ન-૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

(૧૪)

Explain any two meters from the following with example.

૧. મન્દાકાન્તા। .
૨. શિખરિણી।
૩. પૃથ્વી।
૪. અનુષ્ટુપ।

પ્રશ્ન-૫અ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સંસ્કૃત ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો.

(૦૭)

Translate any one of the following passages in to Gujarati.

૧. પરમેશ્વરણ જગતિ સમુત્થાદિતેષુ સર્વ દવ્યેષુ વિઘૈવ સર્વશ્રેષ્ઠં દ્રવ્યમ્। વિદ્યાવિહિનઃ માનવઃ મૂર્ખઃ કથ્યતે। અત એવ વિદ્યાધનસ્ય સર્વેતર ધનમ્ પ્રધાનો ઉક્તા કવિભીઃ। વિદ્યાવન્ત સર્વેત્ર પ્રતિષ્ઠાં લભન્ત। એતદ્દૃષ્યવધારપીયં યત્ યી વિદ્યા કિયાન્વિતા ન ભવતિ સાં યલવનથાંયૈવ ફલપતે। ચઃ કિયાવાન્ સદાબાર સપન્નઃ સ એવ વિદ્વાંન કથ્યેત। વિદ્યામભીપ્સુના સુખદુઃખે મનસાપિ ન ચિન્તનીતે। અવિશ્રાન્ત શ્રમમનવરતેન ગુરૂપા વિતરિતા વિદ્યા સર્વાત્મના આત્મસાત્કરપીયા।
૨. માનવજીવનં સુદુર્લભ વર્તત ઇત્યર્થબાહુલયે તૃથ્યમ્। શ્વાસચ્છવાસ ગ્રહમાત્રમેવ ન જીવન કાર્યાસ્। અસ્તિત્વ રક્ષણમેવ કેવલં ન જીવનમ્। અન્યેષાં વિલિનીકરપમ કૃત્વ। જીવનીયમિત્પપિ ન જીવનમ્। ઈશ્વર પ્રદતપ્રાંમા ધારેણ સર્વેઙ્ગપિ જીવા એકથા અન્યથા વ। જીવનં યાપ યન્ત્યેવ કિન્તુ પશુનામપેક્ષપી મનુષ્યેણ જડતોયારઃ સમુચ્છેદઃ સવિશેષ કૃત ઇતિ તદંશ સલક્ષ્ય પશુનામ પેક્ષયા ગૂણેષુ ચ કર્મસુ ચ મનુષ્યો ન સંવૃત ઇત્ય તસ્ય પશોઃ પરં પારં સ્થાપયિતુ ન સુશકમ્।

પ્રશ્ન-૫બ નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો.

(૦૭)

Translate of the any one in to Sanskrit

૧. અનુભવ શ્રેષ્ઠ શિક્ષક છે અનુભવ દરેક વસ્તુ શીખવતો નથી તે ઇતિહાસ ભૂગોળ જે રસાયણશાસ્ત્ર શીખવતો નથી તે જે શીખવે છે તે જીવન જીવવાની કલા આ અનુભવ જેટલી સારી રીતે બીજુ કોઈ શીખવી શકતું નથી. અનુભવ એ કડક શિક્ષક છે અને તે બહુ આકરી વસૂલ કરે છે તે ભૂલોની બહુ કઠોર શિક્ષા કરે છે પરંતુ તે પોતાના પાઠ સંપૂર્ણ પણે શીખવે છે.
૧. Experience is the best teacher it doesn't teach everything. It doesn't teach history geography or chemistry. What it teaches is the art of living. Nothing else can teach this subject as good as experience does experience is a strict teacher and it charges very high fees. It teaches its lessons thoroughly.
૨. મહાભારતનું યુધ્ધ આરંભાયુ છે રણાંગણમાં સામસામી સેના ગોઠવાઈ છે. અર્જુને શ્રીકૃષ્ણ ને કહ્યું કે 'મારો રથ બન્ને સેના વચ્ચે લાવી મુકો. રથ માંથી દ્રષ્ટિપાત કરતા અર્જુન બન્ને બાજુએ સગાઓ, મિત્રો અને વડીલોને જોયા. તેને વિષાદ ધરી વળ્યો એ બોલી ઉઠયો' મારા રૂવાડા ખડા થાય છે "શ્રી ઢીલા પડે છે મારાથી યડી નહિ શકાય". મા શબ્દો સાથે વેણે ગાંડીવ ધનુષ મુકી દીધુ ત્યારે ગ્લાની અનુભવતા અર્જુનને કૃષ્ણે ઉપદેશ માપ્યો.
૨. Mahabharat was already begun. The opposing armies have been arranged on the battle field. Arjun told Krishna to park his chariot in the middle of the two armies. Taking a view from the chariot Arjun saw on both the sides his kinsman. Friends and Elders. He was overpowered with sorrow. He came out with an utterance. My limbs fail me, my body sweats and get horripilation. I am unable to fight with these words he threw away his Gandiv Bow. Krishna preached a sermon to Arjun who was this dejected.
